

Förhållandet mellan polisen och allmänheten

Av civilingenjör JOHN-HENRY SAGER, Stockholm

I en uppsats med rubriken „Forholdet mellom politi og almenhet“ (s. 155, h. 3-4/1977) lämnar forskningssjefen Ragnar Hauge, Oslo, en del uppgifter om vad allmänheten tycker om polisen och om vad polisen tycker om allmänheten — om nu någon kan vara intresserad av det. Den bristande vetenskapliga skärpan i utredningen inger betänkligheter.

Författaren klarlägger nämligen icke på vilka grunder de tillfrågade stödjare sina värderingar. Det väsentliga måste ju vara att söka komma till insikt om polisens respektive allmänhetens *verkliga uppträdande*. Ha de tillfrågade personerna bland allmänheten själva varit föremål för åtgärder från polisen, ha de biståtts av polisen eller ha de bildat sin uppfattning genom uttalanden i tidningar, tidskrifter, radio eller andra personer? På denna punkt lämnar utredningen knappast något besked alls, ja, frågan ställes knappast ens under diskussion.

En annan felkälla är de tillfrågades mer eller mindre utvecklade förmåga att göra en rättvis bedömning. Härvidlag är det av väsentlig betydelse att äga kunskap om föreskrifter och bestämmelser, som gälla för polisens arbete, när berörda medborgare och andra undersåtar söka bilda sig en uppfattning om kritiken rätteligen bör riktas mot vederbörande polisperson eller mot lagstiftaren. När å andra sidan polisen bedömer allmänheten, gäller det att beakta vilka utgångspunkter den aktuella undersåten har för bedömningen av sin egen situation. Den som tror sig vara utsatt för övergrepp reagerar helt naturligt annorlunda än den som bemötes med vanlig mänsklig vänlighet och förtroendefullt förlitar sig på en korrekt behandling. Helst bör ingen enda individ känna sig besviken.

För att en utredning av förevarande slag skall kunna få något vetenskapligt värde, måste det betraktas såsom en grundförutsättning att endast utnyttja sådant material, som beaktat åsiktsbildningens mekanism.

Detta kan vara nog så svårt med hänsyn till den mångskiftande arten av allmänhetens beröring med polistjänsten. Det kan gälla att bli gripen som misstänkt för brott, att som målsägande medverka till beivrandet av exempelvis en stöld, en misshandel — våldtäkt — eller en sedlighetsförbrytelse, att bli hörd som vittne, att bli föremål för husrannsakan eller annan kontroll eller att anskaffa något intyg eller tillstånd. Eller det kan gälla att söka polisens skydd mot fridstörare.

Men det är uppenbart, att om några lärdomar skola kunan dragas av en utredning av relationerna mellan allmänheten och polisen i syfte

att avlägsna missförhållanden, är det nödvändigt att separera de olika arterna av beröring mellan polispersoner och undersåtar och söka analysera dem så att kausalsammanhanget blir klarlagt. Att belysa i vilken utsträckning polis och allmänhet ömsesidigt tycka om varandra kan möjligen ha sitt intresse vid en folkomröstning angående polisens existens eller icke. Men någon sådan folkomröstning är ju inte och kan knappast bli aktuell.

John-Henry Sager